

مستطابق

محل مطبعه و اداره :

جفال اوغلنده امنيت

صندوغى جوارنده

شنگول يقوشنده

۲۲ نومرو

اخطار :

مسلكمزه موافق آثار

جدید مع الممنونیه

قبول اولنور

درج ایدلمه یں آثار اعاده اولنماز

دیده ، فلسفه ، علوم ، حقوق ، ادبیات ، تاریخ ، و سیاست ، و بالخاصه احوال و مشورہ اسلامیه در بحث ایرر و هفته ده بر نشر اولنور .

صاحب و مؤسسلری :

در سعادتده نسخہ سی ۵۰ پاره در

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب

تاریخ تأسیسی

قیرلهدن مقوا بورو ایله کوندربیلیرسه سنوی

۲۰ غروش فضله آلنیر

۱۰ تموز ۳۲۴

آبونه بدلی

سنه لکی	التی آیلانی	غروش
۶۵	۳۵	۳۵
۶۰	۳۰	۳۰
۱۷	۹	۹

ممالک عثمانیه ایچون

روسیه

سائر ممالک اجنبیه

بشنجی جلد

۳۰ شوال پنجشنبه ۲۱ تشرین اول ۳۲۶

عدد : ۱۱۳

آیاق تریله جلالامه تخته پیکه لره

کلاهی، فسل دیزلمش که بر بیغین چهره :

نصیب فکر و ذکادن برنده یوق کولکه ؛

دویولامش بو بینلرده حس دین ملکه !

— آمان جانم ، شو بزم قومشو اما اوغراشیجی !

— نه بلله دک یا افندم ؟ اونک بر اسمی حاجی !

— چوجوغی ها مکتبه ویردم ، ها ویرمدمدی دیه

سوقاق سوقاق کزییور ...

— قویموری مدرسه یه ؟

— قویارمی هیج ؟ عربی شیمدی کیم او قور آراق ؟

— اوت ، کاوورجه یه دوشدکده صانکه ایش یابدق !

— بنایه اوچ سنه کیتدمدی ، هی زمانلر هی ! ..

علمده قالمادی ..

— ذاتا نه قالدی ؟ هیج بر شی !

— محله مکتبی لازمدر اسکی یولده بزه ؛

نلک ، نسخ بیتور یوقسه هپسی ... کیفکسزه !

— اون اوچ یاشنده ایدم آلدیغ زمان کتبه ؛

کچنده سن نه بیلیرسک ؟ دیمزمی بر زوببه !

دیدم اوغلان سنی کل بن بر امتحان ایدیم ،

اوطورده یاپ باقالم شویله بر قیاق ^{بهره}

— نصل ، مجر دیمی !

— قابلی ؟ رب یسری بن

تمام بش آیده دیکشدمدی قالفه من صاغ ایکن .

— نه در الکده کی یاهو ؟

— جریده .

— آت شو پیسی .

— نه دن ؟

— یالان بازییور اوغلم اونلرک هپسی .

— یا طوغری یازسه آصارلر ... نه اولدی وولقانیجی ،

اونوتدیکزمی ؟

— براق بوش بوغازلق ایتمه حاجی !

شو قارشیدن کوزهدن فسل ایشته آغزی قاره !

— خایر ، دیم او دکل ...

— طورمه سن بلاکی آرا !

— جانم لطیفه یاپار ، بیلیمورمیسک عمری ؟

— بر از راحتسزم احمد ، یاقک بنم فزی !

— طویولدی بر ایری سس ، آرقه سندن استغفار ...

مکر کیبرتی ایمش !

— پک شفالی شی شو خیار .

جاجیق بدکی نه حکمت ، حاضر هان قتیح ..

— اوت شفالی یمشدر ..

— یمشی ؟ لاتشیبه !

— کنهه کیرمه ! تفاسیرده اویله یازمشلر ..

دایم دیمشدی که : کوردم ، خیار حدیثده ده وار .

— حسن ، بزم یکی داماد نه اولدی ، ا کلامادق ،

کورونمیور ؟

— قاری قویورمیور : حریف قیلیق !

— اوندده چاچاچ ایدن ارکککده عقلنه شاش ..

لاف ا کلاماز دیشی مخلوق ، طورمه سن اوغراش !

— کیم اوغراشیر آبابام ، بونجه ییلق اهل ایکن ،

آدام حسابنه قویام بزم کور اوغلانی بن .

طاوانک پروازی آلتنده کی طوپراق یووادن

باقیور بونلره مخمور تعب خیلی نظر :

« یاسزک بریووا کز یوقی ؟ » دییور ا کلاشیلان ،

دیشی ارکک چالیشان یاورولی قیرلانغیچلر ...

محمد عاکف

وجود الهینک فنون حاضره ایله اثباتی

سین اخیریه قدر دین ایله فن بربرندن آیرلمش ، ایکی مخالف طریق طوتمش ایدی . دین ، بو کائناتک مکونی اولمق اوزره ازلی وابدی ، حیات ، حکمت ، اراده کلیه وقدرت شامله صاحی بر مبدع معظمک وجودینی بشریته تبلیغ ایدیوردی .

طبیعیون دنیلن ارباب فک افکاری بشقه طرزده ایدی . بونلر موجوداتی ماده وقوت دیه ایکیه تفریق ایدهرک حواس ظاهره مزله موجودیتلرینی درک ایتدیکمز اشیا به ماده دیورلر ، ماده لره نه یوقدن وار ونه ده وار ایکن یوق ایدیله میله جکلرینی ویا لکزر حرارت ، الکتریقیت وسائر کبی قوتلرک تأثیریه یالکزر شکلری اعتباریه تبدلات کوستره بیله جکلرینی بیان ایدیورلردی . کذلک حرکت ، ضیا ، مقناطیسیت ، الکتریقیت کبی قوتلرده قوای طبیعی نامنی ویریور وهر هانکی بر قوت ومثلاً حرکت قوتی قارشوسنده برمانعه تصادف ایدهرک اجرای فعل ایدهمینجه شکلاً تبدل ایدهرک حرارت ، کذلک شومندوفر لوقوموتیفارنده اولدینی وجهله بونک عکسنه اوله رق حرارت قوتنکده حرکتده ، الکتریقله متحرک فابریقه وسائرلرده اولدینی ، مثلاً الکتریق قوتنک حرکت ، الکتریق لامبلرلنده اولدینی وجهله الکریقک ضیا به والحاصل قوای طبیعی دن برینک دیکرینه تبدل ایده بیله جکنی کوره رک قوه طبیعی نک یالکزر برقوتدن عبارت اولدینی وبوقوت معروض اولدینی احوال وشرايطه کوره بزه مختلف آثار ابراز ایدهرک اساس بر ایکن مختلف شکلرده کورولدیکنی ومختلف ناملره یاد اولندیغی بیلدیورلردی .

طبیعیونک صـوک زمانلره قدر محافظه ایتدکلری افکاره نظراً کائناتی ترکیب ایدن ماده لره اساسی من الازل موجود ایدی . بی شعور ، بی حس ومحا که ، بی اراده اولان قوه طبیعی قوانین معینه داخنده کائناتک مواد اساسیه سی اوزرینه اجرای

تأثیر ایتش و بو تأثیرات نتیجه سی اوله رق کائنات بوشکله کیرمش و شیمدی به قدر بو شکنده او قوازین معینه تبعیتله اونی محاکمه قوه طبعیه معرفتیه اداره اولنه کلسدر ، دینلوردی . و کائناتدکی موادک هیچ بر وقت ماده لکدن چقه مایه جنی علاوه اولنیوردی .

« رادیوم » ذیلان ماده خرد فرسانک کشفنه ، یعنی بر قاج سنه اولنه کلاجه به قدر بو نظریات مرعیتی محافظه ایتدی . فقط رادیوم کشف اولنجه ، عالم فنک پک قیمتدار ظن ایتدیکی بونظریه لر زیروزبر اولدی . چونکه کیمیانک قبول ایتدیکی اساسه کوره بر جسم مدن کندی کسندینه بر قوت انتشار ایده مز . زیرا یوقدن بر قوت وار اوله ماز . بر جسمک حرارت ، ضیا ، کبی قوای طبعیه یی کندیلکندن نشر ایده بیلیمسی ، او جسمک بر جسم آخرله بالکیمیا امتزاجنه ویا جسم مرکب ایسه تحللنه و بوضورتله امتزاج و تحلل صره سنده ایکی جسم ذراتنک بر برلریله شدتلی دلك و تماسنه متوقف ایدی .

انجق یویولده ذراتنک حرکت قوتی ، قوه میخانیکیه سی بزه حرارت الکتریت و سائره شکلارنده عرض وجود ایده بیلیدی . حالبوکه رادیوم کشف اولندینی زمان بوجسمک هیچ بر امتزاج و تحلل کیموی ارمقسنزین کندیلکندن ضیا ، الکتریت کبی قوه طبعیه شماعاتی نشر ایتدیکی کورلیدی . اورته ده هیچ بر امتزاج و تحلل کیموی یوق ایدی . بو حادثه یی ایضاح ایچون رادیوم ذراتنک فوق العاده انبساط و کسب لطافت ایده رک اثره ، دها طوغروسی قوته انقلاب ایتدیکی ، یعنی رادیوم بر جسم ایکن ذراتی کسب لطافت ایده رک قوت حالنه کیردیکی ارباب فن طرفندن بیان ایدلیدی . بو حادثه دن النان درس مهم توسیع ایدیلرک اجسامک ؛ قوه طبعیه نک بر شکل متکافندن بشقه برشی اولمادینی ، بر جسمک ذراتی کسب لطافت ایده رک آنک قوته ، و قوتک ده تکائف ایده رک جسمه ماده یه منقلب اوله بیله جکی افاده اولوندی . بو فکر جدید ایجابجه کائناتک ماده سی ازلدن بری موجود اولمق لازم کلز . موجود اولان ازلی و بی پایان بر قوتک اشکال مختلفه تکائفی بو کائناتی وجوده کتیرمشدر . وینه کائناتک او قوته رجوع ایده بیلیمسی ده نمکندر . ارباب فنک مطالعاتی بونقطه یه کلدکدن صکره دینک وجود الهی حقنده بشریته واقع اولان بیاناتیه فنک نظریات حاضره سی آره سنده یالکز بر فرق قالیور . (لاموجود الا الله) اساسنی تاقی ایده رک وجود آلهیدن بشقه موجود قبول ایتمین ، بتون کائناتک وارلنی وجود الهیدن مقتبس وینه آکا راجع اوله جغنی خبر ویرن دین ، جناب حقک صفاتی تعریف ایدرکن حیات ، علم و حکمت ، اراده کلیه کبی اوصافی ده اضافه ایدیور .

طبیعیون ؛ کائناتک وجودینه اساس اولان قوتی توصیف ایدرکن ازلی ، ابدی ، قدرت کلیه صاحبی کبی اوصافی آکا اضافه ده اعراض ایتمه مکله برابر بوقوتک کائناتی بالحا که وبالاراده وجوده کتیرمدیکی ، بوقوتک بی شعور و بی حیات اوله رق قوازین طبعیه نک سوقته تابع اولمسیله کائناتک وجوده کلدیکی سویلیورلر . اشته اساس اختلاف بونقطه ده قالیور .

بو قوه معظمه نک حیات ، علم و حکمت وانک نتیجه سی اولان اراده صفاتیله متصف اولدینی اثبات ایده بیلیرسه ک بوقدرت معظمه کائناتی اراده کلیه سیله و علم و حکمتیه ابداع ایدن جناب حقندن بشقه برشی اوله ماز . یوق ، اگر بوقوه معظمه نک حیات ، علم و حکمت ، اراده کبی اوصافی حائر اولدینی اثبات ایدیلدیمزسه اوزمان بوی حیات و بی شعور قوت ، ارباب فنک دیدکاری قوه طبعیه در .

بوقوه معظمه نک اشبو اوصافی فکر مزجه بوجه آتی اثبات اولونه بیلیر : قوه طبعیه ذیلان شینک مختلف شرائط تحتنده بزه مختلف اثرلر کوستردیکی ، اشکال مختلفه بزه کوروندیکی اولجه ذکر ایتشدم . ارباب فن ، عالمده قوه طبعیه خارجنده هیچ بر قوتک وجودینی قبول ایتدکلیزه نظراً وجود بشر اوزرنده المزی ، آياغمزی جاذبه ارضیه نک عکسی استقامتده حرکت ایتدیرن ، بیان ، محاکمه ایدن ، اراده ایلین بر قوت ، بر قوه حیاتیه موجوددرکه بز بونی ده قوه طبعیه دینان قوتک بر شکل مخصوصه تجلیسی کبی تلقی ایتک مجبوریتندیز . بوقوت ؛ حرکت بدنیه ، حرکات دماغیه ، وجوددن انتشار ایدن حرارت شکلارنده وجود مزدن آزالدقه بز بونقصانی تلاقی مجبوریتنده قالیورز . بونک ایچونده بر طاقم موادی اکل صورتیه بدنمه اداخل ایدیورز . آلدیغمز اجسام مختلفه نک بدنمده کی احتراقاتی یعنی امتزاج کیمویه سی واسطه سیله وجود مزده حرارت حاصل اولیور . ودها طوغریسی حرارت شکنده قوه طبعیه حصوله کلیور . صکره عموماً قاربون مرکباتندن اولان بتون اجسام عضویه و بونلر میسانده بز افراد بشر ، بدنمده حرارت شکنده تجلی ایدن قوه طبعیه یی قوه حیاتیه شکلنه قلب و تمثیل ایده رک بو قوه حیاتیه یی ؛ غیر ناقل بر مکشفه دیمک اولان دماغمده تراکم ایتدیریورز . صکره ده بدنمک هر طرفنه منتشر اولان و قوه حیاتیه نک ناقللری مثابه سنده بولونان اعصاب معینه واسطه سیله حیاتک مخصوصاتندن اولان حرکات مادیه و افعال معنویه یی اجرا ایلیرز . دیمک اولویورکه نباتی و حیوانی بوتون اجسام عضویه ، قاربون جسمنک اوپله بر صنف مرکباتیدرکه بونلر حرارت ، ضیا و سائره شکلارنده آلدقلی قوه طبعیه یی جهاز مخصوصلری واسطه سیله قوه حیاتیه شکلنه قلب و تمثیل ایتمکده و وجودلرنده کی دماغ و سائره کبی مکشفه لرده بوقوتی تراکم ایتدیره رک جهازلرینک حائر اولدینی درجه تکامله کوره نشوونما ، حرکت ، حس ، محاکمه ، اراده کبی درجه ، درجه ، متکامل اولمق اوزره قوه حیاتیه نک آثار و علامتی ابراز ایلیمکده درلر . بومطالعاتی قبول ایتیبوده قوه حیاتیه یی ، قوه طبعیه ذیلان قوتک بر شکل مخصوصی عدا یتیه جک اولورسه ق ارباب فنک ، عضویتک مبدای « مسئله سنده اوغرادقلی مشکلات ایچنده قالیورز . فی الحقیقه ارباب فن ، عضویتک یعنی حیاتک مبدای نه صورتله باشلامشدر ؛ یعنی حیات من الازل موجود بر جسم عضوی و حیاتیدن می تشعب صورتیه کلسدر ، یوقسه غیر عضوی و غیر حیاتی جسملردن می باشلامشدر ؟ بومسئله نک حلنده دوچار مشکلات اولمشلر و مختلف نظریاته سالاک اولمشلر در .

دارالخلافه ده معارف ابتدائیه

نك

مالی و صورت اصلاحي

— ۱ —

مقدمه

دارالخلافه اهالی مسلمة سی بیننده امر جلیل معارفك نشر و تعمیمی مسئله معتنا بهاسی سنه رجه ملت نخبیه عثمانیه اوزرینه بر كابوس بلا کی چو كرك وادی انقراض واضع حلاله سوق ایدن وجهت جامعه اسلامیه اقتضاسنجه بتون عالم اسلامیتك انحطاط الیمنی موجب اولمش اولان دور استبدادی تا كو كندن قلع وقع ایدرك ترقیات عالییه کسب استعداد ایلیمی شوكت و عظمت سابقه سنی اعاده یه چالیشان یکی ترکیه ایچون اك مهم و حیات مملکت و عالم اسلامجه اك بیوك مسائلدن در .

دور منحوس استبداد اك مدهش واك بیوك ضربه یی معارفه اورمش و تشنگان علم و معارف درلو درلو مضالم و اعتسافاته هدف اوله رق کالای علم و معرفت رینی بازار رواج و موقع استفاده یه وضع ایتمکدن منع اولمشدر . واقعا حکومت مستبده کافه شعبات دولته ایصال دست تعدی ایتمش ايسه ده اك زیاده زبون قهر و تدمیری اولان ینه معارف اولمشدر . چونکه بویه جه حرکت ایلیمی ده کندی منافع خسیسه سی اقتضاسندن ایدی . زیرا ملت نخبیه عثمانیه نك معارفك ترقیسی ايله یوما من الایام تنویر افکار ایلیرك اصول استبداددن تخلص کریبان ایلیرك وسائط و وسائله توسل ایلیمی درکار ایدی .

لکن دور استبدادك ایدی مظالم و اعتسافاتنده بتون افراد ملت زبون قالمش و عثمانلیق نام میجلی طاشیان بالجه ملل واقوام شو ازله نك نتایجی حس ایتمکده بولمش ايسه ده شو وادیده اهالی مسلمة ايله غیر مسلمة اراسنده بیوك بر فرق کورمه مك قابل دکلدر . زیرا اهالی غیر مسلمة حقنده اجرا اولنان تحکم و استبداد ظاهری بر صورتده وقوع بولوب نیجه ظلم و استبداد بونلرک مغنویاتنه ، افکار و حسیاتنه و قلب و روحارینه قدر تأثیرات سمنا کنی اجرا ایدمیهوردی . مداخلات اجنبیه یه محل ویرمکدن دائماً خوف و اندیشه ایدن و تبعه غیر مسلمة سنی دول معظمه نك تحت حمایه سنه رسماً بيله ترك ایتمش اولان حکومت مستبده بونلرک کلیسارینه ، آیین دینی لرینه ، لسان لرینه ، مکاتبه ، ادبیاتنه پك او قدر مداخله ایدمیهوردی . بونلرک دوچار اولدقاری مظالم و اعتسافاتك آثار مخربه سی مادی بر صورت کسب ایدمیهرك قبلرینه قدر نفوذ ایتمه مش اولدیفندن ادرا کیله مشرف و مباهی اولدیفمز شو دور دل آرای حریتده از زمان ایچنده کندیلرینی طویلا یه بیلیرلر .

اهالی مسلمة یه کلنجه نیجه ظلم و اعتساف بونلرک تا اعماق قبلرینه قدر نفوذ ایتمش اولدیفندن بونلر ماده ، معنا ، جسماً و قلباً متضرر اولمشدر .

حالبوکه عموم ارباب فنك تسلیمی وجهله کره ارض بدایت تگوننده مایع ناری حالتده اولدیفندن اوزرنده هیچ بر جسم حیاتی نك بولونمی قابل دکلدی . بناء علیه بر شیتك یوقدن وار اوله میه جنی اساسی قبول ایدن ارباب فن قوه حیاتییه ده بعض شرائط تحتنده قوه طبیعیه دینان قوتك کوستردیکی بر شکل مخصوصدن عبارت عد ایتمکده مضطر قاله جقاری شبهه سزدر . اشته بو نقطه لر مرتبه یقینه واصل اولونجه بتون کائناتك منشأ و منتهای و اساس وجودی اولان قوه معظمه نك ؛ طبیعیتك دیدکری کی بی حس و بی شعور اولدیفنی بو عالی قوانین و شرائط طبیعیه نك الجا آتسه توفیقاً مجبوری و بلا محاکمه تگونن ایتمدیکنی اکلارز .

مادامکه بوقوت اجسام عضویه دینان اجیزه مخصوصیه تعلق ایدنجه اراده ، محاکمه ، علم و حکمت و الحاصل حیات و یا آثار روحیه کی اشکال و خواص ابراز ایدیور . بو خواصك اساسی او قوتده موجود اولق طبیعیدر . بو حالده اراده نك ، محاکمه نك ، علم و حکمتك و الحاصل قوه حیاتییه و یارو حیه نك منشأ اصلیمی ، منبع کلیسی ده او قوه معظم اولمش اولور . قوه حیاتییه و یارو حیه نك تدقیق اساسنه عائد اولان اشبو مسروداتدن چیقاریله جق نتیجه حقیقیه شودرکه :

بو کائنات ؛ ازلی وابدی ، حیات ، علم و حکمت ، اراده و قدرت کلیه کی اوصافی و عالمده قوت نامنه کورولن هر شئی جامع بر قدرت معظمه نك کندی اراده کلیه سیله میدانه قویدینی بر شکل مخصوصدن عبارتدر . اشته بتون کائناتی محیط اولان او قدرت معظمه نك تماماً صفات آلهیه ايله متجلی اولدیفنی کورولور . بو افادات ايله جناب حقك وجود صمدانیسی اساسی فته ابتنا ایدمیهرك اعتراضاته قارشو دخی و افتخاً اثبات ایدلیدیکی کی عالمده وجودكده جناب حقه خاص اولدیفنی و عموم کائناتك موجودیتی ، موجودیت آلهیه داخلنده و آندن صادر بولوندیفنی ده اثبات ایدلمش اولور .

بتون دینلرک اس اساسی ده بودر . بو اساس نظر محاکمه اوکنده تظاهر ایتمکدن صکره دینك ، بشریته تعلیم ایتمدیکی معتقدات سائره فنك ابداعاتیه پك قولای توفیق و محاکمه ایدیلر بیلیر . فقط بو مقاله ده کی مقصدم بالکمز « وجود آلهی » صد دنده سرد مطالعات ایتمک و بومب حثده بتون اساس محاکماتی ؛ اک حقیقی بر معیار اولان فن نقطه سنه استناد ایتدیرمک اولدیفندن مباحث سائره یی ترك ایلیرم . اعصار سالفده یتیشن علمای دینك ، معتقدات دینییه یی زمانلرینك ترقیات فیهلری نسبتده دلائل عقلیه ايله اثباته صرف ایتمدیگری هممات نظر دقت اوکنه کتیریلیر و بو کون مذاهب سائره یه منتسب جرائد و رسائل دینییه ده دخی مادیونك هجوملرینه قارشو دینك مدافعه سی یولنده هر کون ستونلر طولوسی یازیار یازلیدیغنی خاطر دن چیقارلما زسه شو سطرلرک محترم غزته کزده بر موقع قبول بوله جفنی و مادیونك فته مستند نشریاتنه قارشوینه فن سلاحیه دینی مدافعه نك اهمیتی تسلیم بیوریلر جفنی امید ایدمیهرم .

جمال

بالیه